

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
на тему: «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ»
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Студентки 2 курсу, групи ОП.м-01а
Почепцової Анни Ігорівни

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів та текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

Почепцова А. І.
(прізвище та ініціали студента)

Керівник: к.е.н., доцент, завідувач
кафедри Серпенінова Ю. С.

(підпис)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему:

«ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ»

студентки Почепцової Анни Ігорівни

Кваліфікаційна робота магістра містить - 50 сторінок, 18 таблиць, 2 рисунки, список літератури з 25 найменувань.

Актуальність теми обумовлюється тим, що в період обмеження в матеріальних та фінансових ресурсах виникає необхідність їх раціонального використання. Також, правильно організований облік витрат на виробництво продукції є важливим для ефективного управління підприємством. Він має забезпечити систематичний аналіз витрат ресурсів, пов'язаних з виробництвом, а також надати повну, своєчасну та достовірну інформацію щодо витрат, цим самим забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних аспектів та розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку виробничих витрат.

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту виробничих витрат у ССК «Ярославна».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання організації обліку та аудиту витрат на виробництво.

Під час виконання кваліфікаційної роботи магістра були використані такі методи: спостереження, порівняння, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення тощо.

За результатами дослідження сформульовано такі висновки:

- запропоновано використання методу щомісячного розподілу загальновиробничих витрат на об'єкти обліку, що дозволить більш достовірно відображати дані щодо витрат, які відносяться до виробництва продукції в момент її вирощування та оприбуткування;
- наведено можливий порядок розрахунку сум ставок загальновиробничих витрат відповідно до підрозділів;
- пропонується певний алгоритм дій, використовуючи який можна обирати базу розподілу загальновиробничих витрат;
- запропоновано алгоритм відображення розподілу загальновиробничих витрат;
- рекомендовано розробити програму внутрішнього контролю виробничих витрат та запровадити використання певних робочих документів щодо внутрішнього контролю;
- пропонується визначити відповідальних осіб з наявного персоналу фінансово-бухгалтерського відділу, які будуть відповідальними за проведення внутрішнього контролю на підприємстві.

Одержані результати допоможуть покращити організацію обліку виробничих витрат на ССК «Ярославна» та посилити контроль за витратами, що пов'язані з виробництвом продукції.

Результати роботи пройшли апробацію, а саме: довідка про впровадження.

Ключові слова: витрати, виробничі витрати, аудит виробничих витрат, внутрішній контроль, класифікація витрат виробництва, загальновиробничі витрати.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2021 рік.

Рік захисту роботи – 2021 рік.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

к.е.н., доцент

_____ Серпенінова Ю. С.

(підпис)

«__» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІНУ РОБОТУ МАГІСТРА

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

студенту 2 курсу, групи ОП.м-01а

Почепцовій Анні Ігорівні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

- 1.Тема роботи: «Організація і методика обліку та аудиту виробничих витрат» затверджена наказом по університету від «8» листопада 2021 року №0807-VI.
- 2.Термін подання студентом закінченої роботи «14» грудня 2021 року.
- 3.Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних аспектів та розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку виробничих витрат.
- 4.Об'єкт дослідження: процес обліку та аудиту виробничих витрат у ССК «Ярославна».
- 5.Предмет дослідження: теоретичні та практичні питання організації обліку та аудиту витрат на виробництво .
- 6.Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах фінансової та бухгалтерської звітності ССК «Ярославна», нормативно-правових документів з питань побудови ведення обліку витрат на виробництво, монографій та

статей вітчизняних авторів, підручників, посібників, методичних матеріалів з бухгалтерського обліку, аудиту тощо.

7.Орієнтований план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети:

Розділ 1 «Економічна сутність та загальна характеристика виробничих витрат» - 19 жовтня 2021 року.

У розділі 1 розкрити економічний зміст виробничих витрат та їх класифікацію, основні завдання та принципи обліку та теоретичні основи аудиту виробничих витрат.

Розділ 2 «Організація обліку та аудиту виробничих витрат у ССК «Ярославна» - 10 листопада 2021 року.

У розділі 2 проаналізувати економічний стан ССК «Ярославна», дослідити особливості і методику бухгалтерського обліку та аудиту виробничих витрат у ССК «Ярославна».

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення організації обліку та аудиту виробничих витрат» - 28 листопада 2021 року

У розділі 3 запропонувати шляхи вдосконалення організації і методики обліку та аудиту виробничих витрат на сільськогосподарських підприємствах.

Дата видачі завдання: «30» вересня 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис)

Серпенінова Ю. С.
(прізвище, ініціали)

Завдання до виконання одержав _____
(підпис)

Почепцова А. І.
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	9
1.1. Економічний зміст виробничих витрат та їх класифікація	9
1.2. Основні завдання та принципи обліку витрат на виробництво.	12
1.3. Теоретичні основи аудиту виробничих витрат.....	14
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ССК «ЯРОСЛАВНА»	19
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	19
2.2. Особливості і методика бухгалтерського обліку витрат на виробництво у ССК «Ярославна».....	23
2.3. Аудит виробничих витрат у ССК «Ярославна»	28
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	31
3.1. Вдосконалення організації і методики обліку витрат на виробництво	31
3.2. Вдосконалення аудиту виробничих витрат на сільськогосподарських підприємствах.....	37
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Облік виробничих витрат є однією з частин загальної структури управління підприємством, отже він має бути організований належним чином, а саме він повинен відповідати потребам для ефективного прийняття управлінських рішень. Також, не менш важливим питанням є проведення аудиту та контролю витрат на виробництво, тому що якість їх проведення також впливає на вірно прийняті економічні та управлінські рішення.

Головна мета управління витратами – це своєчасне, повне та достовірне визначення фактичних витрат на виробництво продукції, виконанням робіт, контролі над використанням ресурсів та грошових коштів тощо.

Загалом, процес виробництва представляє собою сукупність операцій з виготовлення продукції та має на увазі використання природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, трудових ресурсів, основних засобів та здійснення інших витрат, через що на рахунках бухгалтерського обліку підприємства своєчасно, повно та достовірно має відображатися інформація щодо фактичних витрат на виробництво продукції, яку можна використовувати при обчисленні фактичної собівартості окремих видів продукції.

Актуальність теми обумовлюється тим, що в період обмеження в матеріальних та фінансових ресурсах виникає необхідність їх раціонального використання. Також, правильно організований облік витрат на виробництво продукції є важливим для ефективного управління підприємством. Він має забезпечити систематичний аналіз витрат ресурсів, пов'язаних з виробництвом, а також надати повну, своєчасну та достовірну інформацію щодо витрат, цим самим забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних аспектів та розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку виробничих витрат.

Для досягнення даної мети, слід вирішити такі завдання:

- вивчити теоретичні аспекти обліку та аудиту витрат виробництва;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність Сільськогосподарського споживчого кооперативу «Ярославна»;
- проаналізувати організацію обліку виробничих витрат;
- провести аналіз порядку проведення аудиту витрат на виробництво;
- розробити напрямки вдосконалення організації обліку та аудиту виробничих витрат на досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту виробничих витрат у ССК «Ярославна».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні питання організації обліку та аудиту витрат на виробництво.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи застосовувалися різні загальнонаукові методи, а саме: метод бухгалтерського обліку, метод економічного аналізу (розрахунок відносних та середніх величин, порівняння, групування), прийоми та процедури контролю.

Інформаційною базою дослідження є закони та нормативні акти з питань побудови ведення обліку витрат на виробництво, фінансова та бухгалтерська звітність ССК «Ярославна». Також, у процесі виконання роботи було проаналізовано монографії та статті вітчизняних авторів, підручники, посібники, методичні матеріали з бухгалтерського обліку, аудиту тощо.

Результати, що були одержані у ході дослідження мають важливе значення у зв'язку з тим, що існує багато підприємств, які ведуть виробничу діяльність і не всі вони ведуть її облік так, щоб підприємство економічно зростало, а також може бути недостатньо інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Тому, дуже важливо правильно та своєчасно відображати виробничі витрати, проводити внутрішній та зовнішній їх контроль.

РОЗДІЛ I. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1.1. Економічний зміст виробничих витрат та їх класифікація

Підприємство, яке працює в ринкових умовах, завжди намагається мінімізувати свої витрати на виробництво, задля отримання максимального прибутку, величина якого, перш за все, залежить від витрат виробництва, які визначаються як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами.

Витрати – це затрати в процесі господарської діяльності, що призводять до зменшення засобів підприємства або збільшення його боргових зобов'язань [2]. Зазвичай, це затрати, що пов'язані з ресурсним забезпеченням виробництва, придбанням матеріалів, обладнання, оплата праці робітників, ремонт обладнання, виплата відсотків за кредитами, орендна плата, виплата податків тощо.

Загалом, виробничі витрати – це виробниче споживання ресурсів, сукупність яких складає виробничу собівартість товарів (робіт, послуг). Вони залежать від продуктивності ресурсів, і технологій виробництва, які підприємство обирає для виготовлення певного товару, а також від вартості ресурсів [2].

Для ефективного ведення обліку та правильного визначення собівартості виробництва продукції (робіт, послуг), необхідно застосовувати класифікацію витрат на виробництво за певними ознаками (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Класифікація виробничих витрат [4]

№	Ознаки	Витрати
1	За центрами відповідальності (місцем виникнення витрат)	Витрати виробництва, цеху, дільниці, служби тощо
2	За видами продукції (робіт, послуг)	Витрати на вироби, групи однорідних виробів, деталі, вузли, замовлення, процеси тощо
3	За відношенням витрат до процесу виробництва	Основні
		Накладні

Продовження таблиці 1.1

4	За способами віднесення на собівартість продукції (робіт, послуг)	Прямі
		Непрямі
5	За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	Змінні
		Постійні
6	За відношенням до собівартості продукції (робіт, послуг)	Витрати на продукцію (роботи, послуги)
		Витрати періоду
7	За доцільністю витрачання	Ефективні (продуктивні)
		Неефективні (непродуктивні)
8	За єдністю складу (однорідністю) витрат	Одноелементні
		Комплексні
9	За періодами визнання (часу виникнення)	Поточні витрати
		Витрати майбутніх періодів
		Майбутні витрати
10	За видами витрат (економічним змістом)	Витрати за економічними елементами
		Витрати за статтями калькуляції
11	За можливістю здійснення контролю за витратами	Контрольовані
		Неконтрольовані

Класифікація за центрами відповідальності означає, що можуть бути виокремлені різні місця, де виникають витрати в залежності від організаційної структури підприємства. Наприклад, такими місцями виникнення витрат можуть бути цехи, дільниці та інші структурні підрозділи підприємства. За ними слід групувати виробничі витрати, а також виокремлювати їх як самостійні об'єкти обліку.

Класифікація за видами продукції (робіт, послуг) передбачає, що усі витрати, які включаються до собівартості продукції, групуються за типами виробів або за окремими виробничими замовленнями. За допомогою такої класифікації можна визначити економічну доцільність виробництва окремих видів продукції (робіт, послуг) [4].

Основними витратами називають витрати, які безпосередньо відносяться до технологічних процесів на виробництві, а накладні – це витрати, які виникають через управління та обслуговування виробництва.

Прямими називають витрати, які мають відношення до виробництва окремих видів продукції або виконання конкретних робіт та можуть безпосередньо відноситися на їх собівартість, не розподіляючись за даними

первинних документів. Отже, непрямими вважаються витрати, які відносяться до виробництва кількох видів продукції (робіт, послуг) і повинні розподілятися за допомогою спеціальних методів [3].

Змінні витрати – це витрати, в яких абсолютна величина змінюється в залежності від зміни обсягу виробництва. Тобто, такі витрати зростають прямо-пропорційно від збільшення обсягу виробництва. А постійні витрати – це витрати, рівень яких не залежить від змін обсягу виробництва, а також вони є важливим фактором зниження собівартості при зростанні виробництва.

Витратами на продукцію є витрати, які відносяться до виробництва цієї продукції (робіт, послуг) та складають її собівартість, а витрати періоду, навпаки, не пов'язані із виробничою собівартістю та відносяться до періоду, в якому вони були безпосередньо здійснені. Прикладом витрат періоду є адміністративні витрати, витрати на збут продукції, а також наднормативні виробничі витрати та нерозподілені постійні загальновиробничі витрати [4].

Ефективними витратами вважаються продуктивні витрати, які передбачені технологією та організацією виробництва. Неefективними ж витратами вважають непродуктивні витрати, у результаті понесення яких неможливо отримати доходи, через те, що не буде вироблено продукт.

Одноелементними витратами є такі витрати, що у своєму складі мають лише один елемент витрат, ними можуть бути витрати на сировину та матеріали, витрати із заробітної плати та інше. Комплексні витрати не є однорідними, як одноелементні, такими витратами можуть бути загальновиробничі витрати, які складаються із заробітної плати цехового персоналу, матеріалів, які використовуються на господарські потреби цеху, амортизація будівель цехів тощо [3].

Під поточними витратами розуміють витрати на виробництво продукції у поточному звітному періоді, які мають бути включені до собівартості продукції (робіт, послуг), яка була виготовлена протягом певного звітного періоду. Витрати майбутніх періодів це витрати, що були здійснені у поточному звітному періоді, але будуть відображені у складі собівартості

продукції, яка має випускатися лише у майбутніх звітних періодах. Наприклад, авансові платежі з орендної плати, з передплат періодичних видань тощо. Майбутніми витратами є такі витрати, які ще не були здійснені в поточному звітному періоді, але будуть включені у витрати виробництва за поточний звітний період у плановому розмірі, завдяки чому можна буде правильно сформулювати фактичну собівартість продукції. Тобто, майбутні витрати є «протилежністю» до витрат майбутніх періодів [4].

Контрольовані витрати – це такі витрати, на які підрозділ може впливати, а неконтрольовані – навпаки, тобто це витрати – які не піддаються контролю [3].

Отже, витрати підприємства розрізняють за різними ознаками, а сама класифікація необхідна для того, аби правильно визначати собівартість продукції, а також вартість продукції та відповідно для ціноутворення та визначення локальних затрат.

1.2. Основні завдання та принципи обліку витрат на виробництво.

Одним з найголовніших економічних елементів на кожному підприємстві, є облік витрат виробництва. Він вимагає своєчасного та ефективного втручання для вирішення облікових питань, аби забезпечити повноту та своєчасність їх відображення в обліковій системі.

Найголовнішим із завдань обліку витрат виробництва вважаються проведення контролю виробничої діяльності та управління витратами. Також, важливими завданнями є облік обсягу, асортименту та якості виробленої продукції (робіт, послуг), а також контроль виконання плану за вищевказаними показниками, облік фактичних витрат, що відносяться до виробництва продукції і контролювання використання сировини, ресурсів, контроль за дотриманням встановлених на підприємстві кошторисів витрат на обслуговування виробництва і управління, розрахунки собівартості продукції, виявлення результатів діяльності структурних підрозділів підприємства,

головна мета яких – це зниження собівартості продукції, а також, визначення резервів, за допомогою яких може бути знижена собівартість продукції [6].

Облік витрат на виробництво ґрунтується на певних принципах:

- Принцип узгодженості (означає погодження показників обліку витрат і калькулювання собівартості продукції з плановими та нормативними показниками);
- Принцип повного висвітлення (означає обов'язкове документальне відображення витрат в момент, коли вони були здійснені, а також відокремлене відображення витрат відповідно до норм та відхилень від норм витрат на ресурси та оплату праці);
- Принцип групування (передбачає групування всіх витрат, які проходять через систему розрахунків бухгалтерського обліку, за об'єктами обліку витрат і статтями витрат);
- Принцип включення до собівартості (означає обов'язкове включення до собівартості всіх витрат, які відносяться до виробництва продукції даного періоду);
- Принцип ідентифікації (тобто, калькулювання собівартості продукції, що проводиться за допомогою даних бухгалтерського обліку витрат, має бути ідентифіковано об'єкти обліку витрат із об'єктами калькулювання собівартості) [5].

Процес обліку витрат на виробництво включає у себе певні заходи, а саме: визначення переліку статей витрат виробництва та складу витрат, що входять до кожної зі статей; порядок, на основі якого повинні відображатися на рахунках витрати виробництва, а також порядок включення витрат у вартість об'єктів калькулювання; вибір методів, за якими буде відбуватися оцінювання та облік відходів виробництва, облік витрат майбутніх періодів та обліку браку на виробництві; розробка методики та техніки обліку витрат виробництва залежно від обраної форми обліку на підприємстві; визначення регістрів обліку витрат залежно від їх видів та центрів відповідальності.

Загалом, саме на основі принципів обліку витрат на виробництво на кожному підприємстві має бути розроблений та затверджений наказ про облікову політику, у якій відображено всі методи, принципи та процедури ведення обліку, у даному випадку, виробничих витрат на підприємстві. А також, облікова політика є основним документом виробничої діяльності [5].

Аналітичний облік виробничих витрат на підприємствах ведеться за видами виробництв, за статтями витрат, за видами продукції, а головними регістрами синтетичного обліку є Головна книга, а також Баланс і звітність.

Організацією обліку витрат на виробництво передбачається, що буде проводитися:

- облік формування елементів витрат за центрами відповідальності первинного використання ресурсів;
- облік ведення витрат за центрами відповідальності та відповідальними особами;
- облік собівартості окремих видів продукції;
- облік сукупної собівартості випущеної продукції;
- облік розподілу та перерозподілу елементів витрат відповідно напрямів щодо характеру технології та організації виробництва [3].

Аналізуючи вищенаведену інформацію, щодо того, що передбачає собою організація обліку витрат виробництва, можна сказати, що облік виробничих витрат призначений для контролю виробничої діяльності та управління витратами на реалізацію продукції.

Таким чином, правильність обліку витрат, своєчасний контроль за їх формуванням та оперативний аналіз, впливають на ефективне управління витратами підприємства.

1.3. Теоретичні основи аудиту виробничих витрат

Для отримання впевненості в правильності ведення бухгалтерського обліку виробничих витрат, достовірності та повноти відображення

бухгалтерської інформації та фінансової звітності проводять аудит виробничих витрат.

Джерелами інформації при проведенні аудиту виробничих витрат можуть бути: П(С)БО 16 «Витрати» [2], Наказ про облікову політику підприємства, кошториси, Положення про порядок виплат премій, матеріальної допомоги, витрати на виплату авторських винагород, Інструкція про статистику заробітної плати, відомості з нарахування заробітної плати, калькуляційні картки акти про брак виробництва, журнали обліку витрат на реалізацію продукції, відомість аналітичного обліку та журнал за рахунком 23 «Незавершене виробництво», відомості з нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів, накопичувальні відомості за рахунками витрат, накази, Головна книга, фінансова звітність тощо.

Зазвичай, при проведенні аудиту виробничих витрат перевіряють інформацію щодо елементів облікової політики відносно визначення методології відображення інформації про виробничі витрати відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [2], а також інформації, відображеній у первинних документах, облікових регістрах та фінансовій звітності.

Також, необхідно зазначити, що процес аудиторської перевірки в сучасності складається з певних основних етапів:

1. Укладання (або поновлення) договору на проведення аудиту;
2. Планування процесу аудиту;
3. Проведення аудиту;
4. Підготовка та підписання аудиторського висновку [10].

Аудит виробничих витрат повинен проводитися у обов'язковому порядку, адже підприємства можуть нераціонально та некоректно відтворювати калькуляцію собівартості, і через це можуть занижуватися або завищуватися показники виробленої продукції, в результаті чого, може бути спотворена реальна ціна на продукцію.

Головною метою проведення аудиторської перевірки виробничих витрат є підтвердження достовірності формування витрат, виходу продукції та

правильності відображення їх в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [1].

Найбільш важливим документом організаційно-методологічного забезпечення якісного проведення аудиту є програма аудиту. Її складають окремо для кожного клієнта, обов'язково оцінюючи бізнес, організацію бухгалтерського обліку, стан внутрішнього контролю, результати попередніх перевірок на конкретному підприємстві та інших факторів.

Зазвичай, при складанні Програми аудиту визначаються такі фактори:

- аудиторські процедури за об'єктами перевірки;
- необхідні, для відображення результатів перевірки, робочі документи;
- послідовність здійснення аудиторських процедур, які необхідні для отримання достатніх аудиторських доказів [7].

Результати виконання аудиторських процедур відображаються в робочих документах, форма і зміст яких формується та визначається самостійно аудитором, відповідно до його професійних знань та практичних навичок.

Таким чином, основний етап проведення аудиту закінчується тоді, коли були виконані усі аудиторські процедури, оформлені усі робочі документи. А завершальним етапом аудиторської перевірки витрат на виробництво є узагальнення результатів перевірки, оформлення підсумкових документів, аналіз виявлених порушень та обговорення шляхів їх виправлення з керівником підприємства, яке перевіряється, підписання аудиторського звіту та Акту виконаних робіт [8].

Проводячи аудиторські процедури, аудит повинен виокремити можливі помилки, які можуть виникнути в процесі перевірки. Найтипівішими з них є: невідповідність застосовуваного методу обліку та оцінки витрат, який зазначений у обліковій політиці; витрати не відповідають доходам підприємства; некоректна оцінки залишків незавершеного виробництва;

неправильне розподілення витрат; порушення методології бухгалтерського обліку тощо [9].

Аудитор повинен оцінити аудиторський ризик та розробити аудиторські процедури залежно від оцінки стану систем внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку ще на початку перевірки. Аудиторський ризик визначається як ймовірність невиявлення суттєвих викривлень інформації щодо виробничих витрат у фінансовій звітності, відносно якої він висловить невідповідну думку щодо достовірності, або навпаки, ймовірність визнання того, що бухгалтерська звітність містить суттєві помилки або викривлення, коли насправді вони відсутні [8].

Аудит виробничих витрат часто вважають одним з найважливіших та найскладніших частин аудиторської перевірки, адже одним з основних показників роботи будь-якого підприємства є випуск продукції та її собівартості, які безпосередньо пов'язані із витратами на виробництво.

Загалом, аудит витрат виробництва включає:

- аналіз складу і розподілу витрат по рахунках бухгалтерського обліку (рахунки 20, 23, 25, 26, 28, 29) та порядку їх аналітичного обліку;
- оцінку розподілу витрат по рахунках бухгалтерського обліку щодо відповідності прийнятим на підприємстві правил або норм;
- аналіз складу та порядку списання резервів майбутніх витрат;
- аналіз складу та порядку списання витрат майбутніх періодів;
- порівняння даних бухгалтерського обліку виробничих витрат з даними фінансової звітності [7].

Також, під час аудиторської перевірки витрат перевіряється стан незавершеного виробництва, а саме: особливості організації та технології виробництва і вплив на метод оцінки незавершеного виробництва, що застосовується на підприємстві; оцінка якості проведення інвентаризацій незавершеного виробництва; постійність використання схем і методів оцінки незавершеного виробництва, які визначені в обліковій політиці; коректність розподілу фактичної собівартості між незавершеним виробництвом та

собівартістю готової продукції; чи правильно відображається на рахунках бухгалтерського обліку незавершене виробництво [1].

Ефективне проведення аудиторської перевірки виробничих витрат має відповідати вимогам якості, які передбачають наявність та правдивість, права та зобов'язання, повноту, вимірювання, оцінку вартості, подання та розкриття інформації про виробничі витрати [21].

Тобто, можна зробити висновок, що система аудиту витрат включає в себе сукупність умов організаційного та методичного характеру, які сприяють постачанню системі управління інформації, яка необхідна для прийняття рішень у сфері управління виробничими витратами, які будуть економічно обґрунтованими.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У ССК «ЯРОСЛАВНА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Сільським господарством називають сектор економіки, який займається виготовленням сільськогосподарської продукції, забезпеченням потреб населення продуктами харчування, сировиною для інших видів промисловості. Сільське господарство передбачає зайняття рослинництвом, тваринництвом, рибальством, полюванням або лісовим господарством.

Загалом, якщо йде мова про сільське господарство як про галузь світової економіки, то воно дуже важливе для людини, адже його розвиток впливає на збільшення кількості та різноманітності харчових продуктів, а також є одним з основних джерел доходу багатьох людей. Головним завданням сільського господарства є забезпечення населення продовольчими товарами та виробництво сировини для інших галузей промисловості.

Сільськогосподарський споживчий кооператив «Ярославна» був заснований 01 січня 2004 року, перейнявши усі права по всіх зобов'язанням від сільськогосподарського підприємства «Агрофірма Луч», розмір статутного капіталу якого 24000 грн.

Повне найменування юридичної особи – Сільськогосподарський споживчий кооператив «Ярославна», засновниками якого є фізичні особи, «Агрофірма Луч» та фермерське господарство «Волков В.В.».

Місцезнаходження юридичної особи – 41541, Сумська область, Путивльський район, село Скуносове, вулиця Калинівка, будинок 1, корпус А.

Загалом, підприємство переважно займається такими видами діяльності як: вирощування зернових культур, бобових культур та насіння олійних культур; вирощування овочів і баштанних культур, корнеплодів і бульбоплодів; розведення великої рогатої худоби молочних порід; розведення свиней та інших тварин; допоміжна діяльність у рослинництві та

тваринництві; післяурожайна діяльність; лісозаготівлі; перероблення молока, виробництво масла і сиру; виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах; оптова торгівля зерном, насінням і кормами для тварин; оптова торгівля молочними продуктами; надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування; складське господарство та інші види діяльності [12].

Але основними видами діяльності є розведення великої рогатої худоби молочних порід та вирощування зернових культур.

Головною метою діяльності кооперативу є задоволення потреб кооперативу та населення. Кооператив здійснює господарську діяльність, а саме: займається виробництвом молока, м'яса та іншої сільськогосподарської продукції, її заготівлі та збуту, надання необхідних послуг членам кооперативу.

Середньооблікова кількість працівників кооперативу на 2020 рік становила 97 чоловік. Загальна кількість великої рогатої худоби молочних порід, а саме корів, станом на 2020 рік була 4879 голів.

Визначальними характеристиками фінансового стану підприємства, які визначаються спроможністю підприємства погасити свої зобов'язання та можливістю обміну оборотних активів у засоби платежу, є платоспроможність та ліквідність підприємства.

Завдяки проведенню аналізу платоспроможності підприємства, можна проаналізувати рівень спроможності підприємства до погашення своїх зобов'язань. Для визначення показників платоспроможності та ліквідності ССК «Ярославна» було проведено їх аналіз (табл.2.1.).

Таблиця 2.1 – Показники платоспроможності та ліквідності підприємства

Показник	Рік		Відхилення, +/-
	2019	2020	
			2020/2019
Оборотні активи (тис.грн.)	66271	131247	+64976
в т.ч.:			
- запаси	45256	100128	+54872
- дебіторська заборгованість	14047	16201	+2154
- грошові кошти	6968	14918	+7950
Поточні зобов'язання (тис.грн.)	5657	11853	+6196
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	11,75	11,08	-0,67
Коефіцієнт платоспроможності (абсолютної ліквідності)	1,23	1,26	+0,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,75	2,63	-1,12

З даних вищенаведеної таблиці ми бачимо, що коефіцієнт загальної ліквідності дорівнює 11,08, та з огляду на те, що найменше граничне значення цього коефіцієнту повинно бути 2-2,5, то робимо висновок, що підприємство має можливість до виконання своїх короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт платоспроможності дорівнює 1,26, для якого граничне мінімальне значення 0,2-0,3, тому, робимо висновок, що підприємство спроможне погасити 126% своїх зобов'язань, та у разі необхідності може витратити ресурси у непередбачених ситуаціях. Коефіцієнт швидкої ліквідності дорівнює 2,63, що перевищує мінімальне граничне значення 0,6-0,8 у 4 рази та показує, усі наявні на підприємстві грошові кошти та короткострокова дебіторська заборгованість покривають усі короткострокові зобов'язання. Отже, проводячи аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства можна сказати, що підприємство є стійким.

Рентабельність - це показник, яким характеризується рівень ефективності роботи та діяльності підприємства загалом. У таблиці 2.2 наведено порівняння показників рентабельності підприємства за останні 2 роки.

Таблиця 2.2 – Показники рентабельності підприємства за 2 роки

Показник	Рік		Норма
	2019	2020	
Рентабельність активів	0,019	0,37	>0
Рентабельність власного капіталу	0,024	0,4	>0
Рентабельність продажу	0,024	0,25	>0
Рентабельність продукції	0,16	0,62	>0

Рентабельність усіх вищенаведених у таблиці 2.2 показників (активів, власного капіталу, продажу та продукції) збільшилась, і це означає, що кожна гривня, що була вкладена в активи підприємства приносить прибуток, засновники отримують прибуток від тих коштів, які були ними вкладені в період заснування підприємства, продажі за операційною діяльністю є прибутковими, ефективність витрат на виробництво продукції. А також, показник рентабельності активів показує який прибуток надходить з кожної гривні, що вкладена в активи підприємства, рентабельність продажу відображає кількість прибутку з кожної гривні обсягу реалізації, а рентабельність продукції показує, скільки валового прибутку отримується з 1 гривні витрат, що були понесені.

Також, важливим етапом аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, є дослідження динаміки та структури активів підприємства, яке наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки та структури активів ССК «Ярославна» за 2019-2020 рр.

№	Показники	2019	2020	Відхилення 2020/2019
1	Активів підприємства, всього, тис.грн.	164991	228404	+63416
2	Необоротні активи, тис.грн.	98483	97051	-1432
3	Оборотні активи, тис.грн.	66508	131353	+64845
3.1	Матеріальні оборотні активи, тис.грн.	21015	31119	+10104

Продовження таблиці 2.3

3.2	Дебіторська заборгованість, тис.грн.	14047	16201	+2154
3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти, тис.грн.	6968	14918	+7950

За даними з таблиці 2.3 можна зробити наступні висновки:

1. Загальна вартість активів підприємства за 2019-2020 роки має тенденцію збільшення на 63416 тис. грн. Цей показник має високий рівень та відповідає нормативу;
2. Вартість необоротних активів зменшилася на 1432 тис. грн., що свідчить про зниження вартості основних фондів;
3. Вартість оборотних активів зросла на 64845 тис. грн.;
4. Матеріальні оборотні активи мають стабільну вартість, тобто підприємству вистачає наявних активів, які використовуються для виробництва;
5. Дебіторська заборгованість також збільшилася, тобто було надано ще більше ресурсів у борг;
6. Грошові кошти та їх еквіваленти збільшилися на 7950 тис. грн.

Проаналізувавши вищевказані показники фінансово-господарської діяльності ССК «Ярославна», можна зробити висновок, що підприємство є стійким, а також може проводити своєчасні розрахунки за своїми зобов'язаннями, здійснювати витрати у непередбачуваних ситуаціях, отримує прибутки від активів, вкладених коштів засновниками підприємства, прибуток від реалізації тощо.

2.2. Особливості і методика бухгалтерського обліку витрат на виробництво у ССК «Ярославна»

Облік витрат, особливо у сільському господарстві повинен забезпечити оперативне, достовірне та повне висвітлення інформації відносно кількості та

вартості виготовленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), матеріальних, трудових та грошових витрат на виробництво продукції за підприємством взагалі, а також за окремими його підрозділами.

Об'єкти обліку витрат у рослинництві, яке є одним з основних видів діяльності ССК «Ярославна», це сільськогосподарські культури, групи схожих за технологією вирощування культур, види робіт незавершеного виробництва, витрати, які розподіляються та інші об'єкти.

Головними завданнями обліку витрат, пов'язаних з виробництвом на сільськогосподарському підприємстві вважається: організація правильності відображення у документах господарських операцій, в процесі яких виникають витрати; контроль правильності ведення обліку витрат, які виникають у процесі вирощування сільськогосподарських культур; правдиве відображення в обліку кількості виготовленої продукції рослинництва відповідно до її видів, структурних підрозділів тощо; надання узагальненої інформації щодо витрат на виробництво і виходу готової продукції щоб провести правильний розрахунок фактичної собівартості готової продукції.

Якщо говорити про первинний облік, то слід зазначити, що найчастіше первинні документи оформлюються вручну робітниками (водіями, бригадирами тощо), і вже тільки потім передаються до бухгалтерії, де інформація, зазначена в них, узагальнюється та об'єднується у інших зведених документах. Перелік первинних документів, які повинні використовуватися на підприємстві під час вирощування та обліку оподаткування вирощеної продукції, наведено у обліковій політиці підприємства, а саме це: таблиці обліку робочого часу; звіт про рух матеріальних цінностей; акти витрачання насіння та садивного матеріалу; дорожні листи; розрахунки амортизаційних нарахувань; відомості руху продукції; книги складського обліку; талони шоферів та комбайнерів; лімітно-забірні карти; тощо.

Синтетичний облік витрат, що відносяться до виробництва сільськогосподарської продукції, на даному підприємстві здійснюють на рахунку 23 «Виробництво», та його субрахунках. Це активний рахунок, який

використовують для того, аби узагальнити інформацію про витрати, які виникають під час виробництва продукції. Аналітичний облік на цьому рахунку ведеться відносно видів виробництв, статей витрат, видів або груп виробленої продукції. За дебетом цього рахунку відображаються прямі витрати, а також загальновиробничі витрати і витрати від браку, а за кредитом – фактична виробнича собівартість виробленої готової продукції, вартість робіт та послуг, що були виконані, а також собівартість виробленої продукції, яка була виготовлена з допоміжних продуктів. У таблиці 2.4 наведено приклади кореспонденцій рахунків з обліку виробництва продукції рослинництва.

Таблиця 2.4 – Журнал облік господарських операцій по рахунку 23 «Виробництво» у ССК «Ярославна»

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Закуплено у постачальника:	20	63	15000,00
	-насіння соняшника та кукурудзи;	208	631	3000,00
	-мінеральні добрива;	208	631	3500,00
	-паливно-мастильні матеріали;	203	631	4500,00
	-гербициди	208	631	4000,0
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	3000,00
3	Сплачено постачальнику грошові кошти з банківського рахунку	631	311	18000,00
4	Використано у виробництві придбані матеріали:			
	-насіння соняшника та кукурудзи;	231	208	2100,00
	-мінеральні добрива;	231	208	3500,00
	-паливно-мастильні матеріали;	232	203	4500,00
	-гербициди	233	208	4000,00
5	Нараховано з/п працівникам, які задіяні у виробництві:	23	661	3270,00
	-зернових культур;	231	661	2687,00
	-допоміжному виробництві	234	661	583,00
6	Нараховано ЄСВ працівникам, які задіяні у виробництві:	23	651	719,4
	-зернових культур;	231	651	591,14
	-допоміжному виробництві	234	651	128,26
7	Нараховано знос виробничого обладнання:	23	131	700,00
	-зернових культур;	231	131	569,00
	-допоміжного виробництва	234	131	131,00
8	Використано у виробництві МШП	231	22	300,00

Готову продукцію рослинництва, яку було отримано в результаті збору врожаю, обліковують протягом року за плановою собівартістю на основі відповідних первинних та зведених документів з кредиту рахунку 231 «Рослинництво» на рахунки обліку готової продукції або матеріальних цінностей.

А для обліку загальновиробничих витрат щодо рослинництва у ССК «Ярославна» застосовується рахунок 911 «Загальновиробничі витрати по рослинництву». Дебет цього рахунку показує суму визнаних витрат, а кредит – їх списання на рахунок 231 «Рослинництво». Приклади бухгалтерських операцій наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Журнал обліку господарських операцій по рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» у ССК «Ярославна»

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Відображені витрати по операційній оренді основних засобів загальновиробничого призначення	915	685	1800,00
2	Нараховано амортизацію на основні засоби загальновиробничого призначення	914	131	1300,00
3	Використано матеріали загальновиробничого призначення	911	209	500,00
4	Нараховано заробітну плату працівникам загальновиробничого призначення	912	661	3500,00
5	Нараховано ЄСВ працівникам	913	651	770,00

Об'єктами калькуляції зернових культур на даному підприємстві є вага повноцінного зерна та зерновідходів після того, як вони були доопрацьовані. А ось побічна продукцію не калькулюють, оскільки собівартості соломи, стеблів, бадилля та іншої продукції розраховують на основі нормативів, які встановлені на основі витрат на прибирання, пресування, транспортування та інші роботи.

Для того, аби виростити сільськогосподарську продукцію, підприємство несе витрати, які напряму відносяться до вирощування певного виду

продукції. Такі витрати зазвичай включаються до відповідного субрахунку, відкритого до рахунку 23 «Виробництво», як прямі витрати на виробництво певного виду продукції.

Якщо мова йде про витрати, які пов'язані з виробництвом декількох видів продукції, то такі витрати називаються загальновиробничими. Тобто, загальновиробничі витрати – це виробничі накладні витрати, які не можна віднести до конкретного об'єкта витрат. Згідно правил, вони мають розподілятися відповідно до фонду оплати праці, але, зважаючи на те, що на даному підприємстві він відсутній, так як усі роботи та послуги надаються сторонніми організаціями або підприємствами. Тому, загальновиробничі витрати на даному підприємстві розподіляються відповідно до гектарів посіву сільськогосподарських культур (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Розподіл загальновиробничих витрат за гектарами посіву сільськогосподарських культур у ССК «Ярославна»

Рахунки	Об'єкти обліку	Площа, га	Загальновиробничі витрати, грн.	Коефіцієнт розподілу
23112	Кукурудза	3997	3 584 976	896,92
2314	Озима пшениця	1279	1 147 156	896,92
23191	Соняшник	3688	4 202 651	1139,55
2313	Сіно	455,44	408 492	896,92
	Усього за рослинництвом	9419,44	9 343 275	

Загалом, процес розподілу загальновиробничих витрат на даному підприємстві відбувається у певні послідовності за такими етапами:

- 1) розподіляються непрямі витрати між видами виробництв і цехів;
- 2) встановлюється величина обсягу загальновиробничих витрат, яка згодом включається до витрат на виробництво продукції;
- 3) визначається обсяг витрат, які відносяться до готової продукції, і величини витрат, які відносяться до незавершеного виробництва;
- 4) розподіляються витрати, які відносяться до готової продукції за її видами.

Особливістю аналітичного обліку витрат у галузі рослинництва є те, що спочатку відображення йде по виробничим підрозділам, а вже тільки потім за усім господарством в цілому. Основним регістром аналітичного обліку витрат є особовий рахунок підрозділу. В аналітичному обліку процесу виробництва в рослинництві слід розподіляти витрати на врожай поточного року та на врожай майбутніх періодів за видами виконуваних робіт та культур, до вирощування яких відносяться витрати.

2.3. Аудит виробничих витрат у ССК «Ярославна»

Загалом, аудит на сільськогосподарських підприємствах повинен бути організований та проведений таким чином, аби використовувалися такі методичні прийоми, які надають можливість достовірної перевірки відповідності відображення в бухгалтерських регістрах та звітності стандартам і нормативам, враховуючи специфіку галузі.

Аудит виробничої діяльності керується специфікою сільськогосподарського виробництва і включає, окрім аудиту загальновиробничих витрат; аудит витрат, калькуляції собівартості і виходу продукції рослинництва; аудит витрат на виробництво продукції тваринництва, обліку витрат і виходу продукції тваринництва.

У процесі планування аудиторської перевірки витрат, які відносяться до виробництва продукції сільськогосподарського походження, аудитору, в першу чергу, необхідно: встановити правильність оформлення документів, пов'язаних з прямими матеріальними витратами; проаналізувати відповідність ведення обліку фактичних прямих матеріальних витрат та їх подальше включення до собівартості продукції; підтвердити доцільність використання певного методу калькуляції собівартості продукції рослинництва; підтвердити законність та коректність відображення на рахунках прямих матеріальних витрат [16].

Також, завданням аудиту виробничих витрат сільськогосподарської продукції можна вважати:

- коректність відображення всіх видів прямих витрат на виробництво сільськогосподарської продукції у регістрах бухгалтерського обліку;
- правильність калькуляції собівартості продукції;
- відповідність віднесення окремих витрат до прямих матеріальних, трудових, загальновиробничих та інших до П(С)БО 16 «Витрати» [2];
- дотримання законності при формуванні загальновиробничих витрат та віднесенні їх на рахунки бухгалтерського обліку [14].

Під час проведення аудиторської перевірки виробничих витрат сільськогосподарських підприємств, окрім загальних процедур аналізу форм організації бухгалтерського обліку витрат, що пов'язані з оплатою праці, предметів та засобів праці, інших витрат і виходу продукції, правильного групування витрат, зважаючи на те, що в обліку сільськогосподарських підприємств загальновиробничі витрати не розподіляються на постійні та змінні, виникає потреба також перевіряти: чітке дотримання послідовності розрахунку собівартості різних видів продукції рослинництва, так як окремі її види, які були отримані від одного виробництва можна використовувати в інших виробництвах різних галузей; чітке визначення видів кінцевої продукції рослинництва, основної, суміжної та побічної, а також об'єктів калькуляції, тому що правильний розподіл впливає на реальну собівартість окремих видів продукції рослинництва; налагодження обліку рослинництва у розрізі розмежування витрат на витрати минулих років під врожай поточного року, витрати поточного року під врожай поточного року, поточного року під врожай майбутніх періодів, з чого виникає потреба у забезпеченні достовірного обліку незавершеного виробництва; наявність у наказі про облікову політику статей, що стосуються групування витрат на виробництво, доцільності їх визначення, виокремлення складу прямих та розподілених витрат, адже це значним чином впливає на визначення собівартості продукції

поточного року, величину незавершеного виробництва та визначення бази розподілу; методику обчислення планової собівартості продукції рослинництва [15].

У ССК «Ярославна» останній аудит проводився у 2020 році, і аналізуючи аудиторський звіт можна побачити, що аудитором не було знайдено ніяких недоліків та помилок у обліку виробничих витрат.

Важливий також внутрішній аудит витрат безпосередньо на самому підприємстві, він допомагає у наданні рекомендацій керівництву відносно оптимального та раціонального використання ресурсів та ефективного досягнення поставленої мети.

На даному підприємстві, виконання функцій внутрішнього аудиту покладено на головного бухгалтера, а саме він виконує такі функції:

- контролює правильність документального відображення операцій з виробничими витратами;
- перевіряє правильність розрахунку собівартості виробленої продукції, зокрема, рослинництва;
- тощо.

Загалом, аудит виробничих витрат на сільськогосподарських підприємствах більш специфічний та складніших та має свої особливості. Організація аудиту витрат на виробництво сільськогосподарської продукції допомагає підвищити ефективність господарської діяльності суб'єкта господарювання, а також на задоволення потреб управлінського персоналу та власників і прийняття відповідних рішень на підприємстві.

РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

3.1. Вдосконалення організації і методики обліку витрат на виробництво

Облік витрат сільськогосподарських підприємств постійно розвивається та покращується завдяки тому, що удосконалюються та розвиваються інформаційні технології, методологія та організація бухгалтерського обліку, оскільки він є основним джерелом інформації про виробничі витрати підприємства.

Наразі, у процесі ведення обліку витрат на виробництво, бухгалтери застосовують такі методи обліку виробничих витрат як: попередільний, попроцесний, позамовний, директ-кост та метод обліку фактичної собівартості, але одним зі способів удосконалення обліку витрат на підприємстві є запровадження нормативного методу обліку витрат, оскільки він є одним з найбільш сучасних. При використанні цього методу виникає можливість порівняння нормативних витрат з плановою собівартістю.

Вчені вважають, що важливим також є і вдосконалення механізму управління витратами. Адже, від обраного варіанту управління витрат залежить успішна діяльність підприємства, і якщо цей механізм обраний правильно, то це дає можливість у досягненні оптимального рівня виробничих витрат, і якщо цей рівень буде досягнуто, то відбудеться зростання конкурентоздатності продукції, а також буде більш реальним досягнення довгострокового економічного зростання підприємства.

Якщо казати про загальнодержавний рівень, то важливою проблемою обліку витрат сільськогосподарських підприємств є відсутність єдиної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку та контролю витрат у сільськогосподарських підприємствах та необхідність її створення. Такі норми та нормативи сприятимуть наведенню порядку та дотриманню дисципліни на

підприємствах і допоможе скоротити суми непродуктивних витрат на підприємствах [18].

Також, задля вирішення проблем з матеріально-технічним та організаційним забезпеченням на підприємствах, їм необхідно сформулювати послідовну стратегію розвитку, яка спрямована на оновлення, закупівлю, облаштування та фінансування матеріально-технічних засобів (певних комп'ютерних програм та комп'ютерного устаткування), які допоможуть полегшити процес обліку.

Можливим шляхом вдосконалення може бути введення щомісячного розподілу загальновиробничих витрат на об'єкти обліку. У Методичних рекомендаціях визначено, що розподіл загальновиробничих витрат повинен проводитися раз на рік в обов'язковому порядку і це практикується в більшості підприємств, але таке впровадження, дозволить відображати більш достовірну інформацію про фінансові результати у звітності, а також буде відображати більш докладно інформацію щодо витрат, які відносяться до виробництва продукції в момент її вирощування та оприбуткування. Також, за допомогою цього, виникне можливість для управлінського персоналу приймати більш оперативні та виважені управлінські рішення.

Що стосується баз розподілу загальновиробничих витрат, то на сьогодні, можливо розподіляти їх по годинам праці, заробітній платі, обсягу діяльності та на прямі витрати. Саме у сільському господарстві, витрати розподіляються між об'єктами пропорційно загальній сумі витрат, не враховуючи вартість насіння, кормів, напівфабрикатів, сировини та матеріалів. Найбільш популярною базою розподілу наразі є розподіл витрат пропорційно до прямої оплати праці. Цей спосіб є найбільш простим та зручним, але має дуже важливі недоліки, а саме: собівартість продукції, яка виробляється вручну часто завищується, виникнення неточного розподілу через особливості встановлення розцінок на виконану роботу основними працівниками. Тому, якщо у процесі обліку використовувати на підприємстві П(С)БО 30 «Біологічні активи», то при дотриманні положень, які у ньому зазначені,

розподіляти накладні витрати можна пропорційно до загальної суми прямих витрат. А от, якщо ввести щомісячний розподіл загальновиробничих витрат на підприємстві, то за основу можна взяти наперед визначені базові ставки розподілу, які розраховуються на основі планових прямих та загальновиробничих витрат, за нижченаведеною формулою [22]:

$$C_p = \frac{ЗВВ_{пл.}}{ПВ_{пл.}}, \quad (1.1)$$

де, C_p – ставка розподілу загальновиробничих витрат;

$ЗВВ_{пл.}$ – загальновиробничі витрати за плановий період;

$ПВ_{пл.}$ – прямі витрати за плановий період.

Також, можна виокремити інші способи визначення розміру ставки розподілу загальновиробничих витрат враховуючи інші показники. Наприклад, це можуть бути підприємства, які під час розподілу ЗВВ враховують витрати служби ремонтної майстерні, служби матеріально-технічного забезпечення тощо. Тому, ставка розподілу для кожного з підрозділів визначається окремо та пропорційно до тих витрат, що є найбільш вагомими (табл.3.1).

Таблиця 3.1 – Порядок визначення сум ставок загальновиробничих витрат відповідно до підрозділів [23]

Показник	Формула розрахунку	Характеристика показників
Ставка розподілу ЗВВ для витрат ремонтної майстерні	$K_{ЗВВ_p} = \frac{\sum \text{Вит}_{\text{рем}}}{ПВ}$	$\sum \text{Вит}_{\text{рем}}$ – загальна сума витрат ремонтної майстерні, до якої входять витрати на оплату праці, матеріальні витрати, амортизація та інші операційні витрати, грн.; ПВ – сума прямих матеріальних витрат, що понесені при виготовленні сільськогосподарської продукції, грн.

Продовження таблиці 3.1

Ставка розподілу ЗВВ для машино-транспортного парку	$K_{ЗВВ_t} = \frac{\sum \text{Вит}_{\text{тран}}}{A}$	$\sum \text{Вит}_{\text{тран}}$ – загальна сума витрат машино-транспортного парку, до якої входять витрати з оплати праці водіїв, амортизацію техніки, матеріальні витрати на інші операційні витрати, грн.; A – загальна сума амортизаційних відрахувань, які були понесені при виробництві продукції сільського господарства, грн.
Ставка розподілу ЗВВ для служби матеріально-технічного забезпечення	$K_{ЗВВ_{\text{МТЗ}}} = \frac{\sum \text{Вит}_{\text{МТЗ}}}{\text{ОП}}$	$\sum \text{Вит}_{\text{МТЗ}}$ - загальна сума витрат матеріально-технічного забезпечення, до якої входять витрати з оплати праці, амортизація, інші операційні та матеріальні витрати, грн.; ОП – прямі витрати на оплату праці, що були понесені в процесі виробництва продукції, грн.

Отже, сільськогосподарські підприємства можуть використовувати запропоновані формули визначення сум ставок загальногосподарських витрат відповідно до підрозділів.

Також, пропонується певний порядок дій для вибору бази розподілу ЗВВ (рис.3.1). Такий алгоритм вибору бази розподілу ЗВВ може використовуватися на сільськогосподарських підприємствах, що виготовляють декілька видів продукції. Подальший вибір бази розподілу залежить від питомої ваги кожного з елементів загальногосподарських витрат. У разі, якщо прямі матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизаційні відрахування мають однакову питому вагу, то за базу розподілу ЗВВ слід узяти обсяг виробництва. Далі слід розрахувати, у якого з даних елементів найвища питома вага, якщо найбільша у прямих матеріальних витрат, то вони і будуть базою розподілу, якщо витрати на оплату праці займають найбільш вагоме місце – отже, вони будуть базою розподілу і т.д [24].

Для того, аби більш детально виділити послідовність дій відображення розподілу загальногосподарських витрат на сільськогосподарському підприємстві, пропонується використовувати наступний алгоритм відображення розподілу ЗВВ (рис.3.2). Для початку, необхідно виокремити

залишки готової продукції та незавершеного виробництва, якщо вони присутні, то загальновиробничі витрати необхідно списати на собівартість реалізованої продукції, якщо ні, то ЗВВ необхідно розподілити за визначеною раніше базою розподілу. Далі відображаються змінні, розподілені та нерозподілені постійні загальновиробничі витрати в бухгалтерському обліку підприємства дивлячись на те, реалізується продукція чи ні [24].

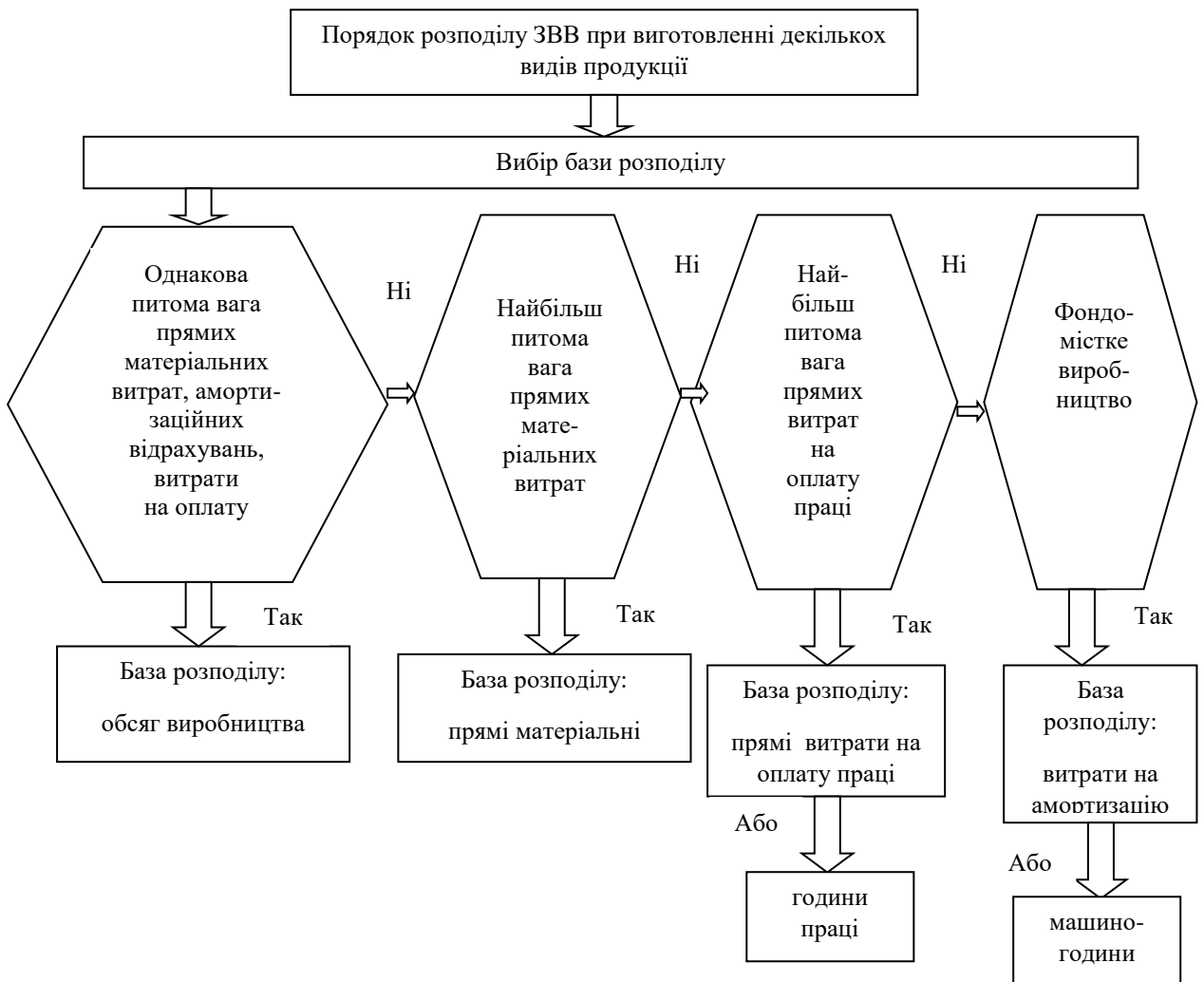

Рисунок 3.1 – Алгоритм вибору бази розподілу ЗВВ [24]

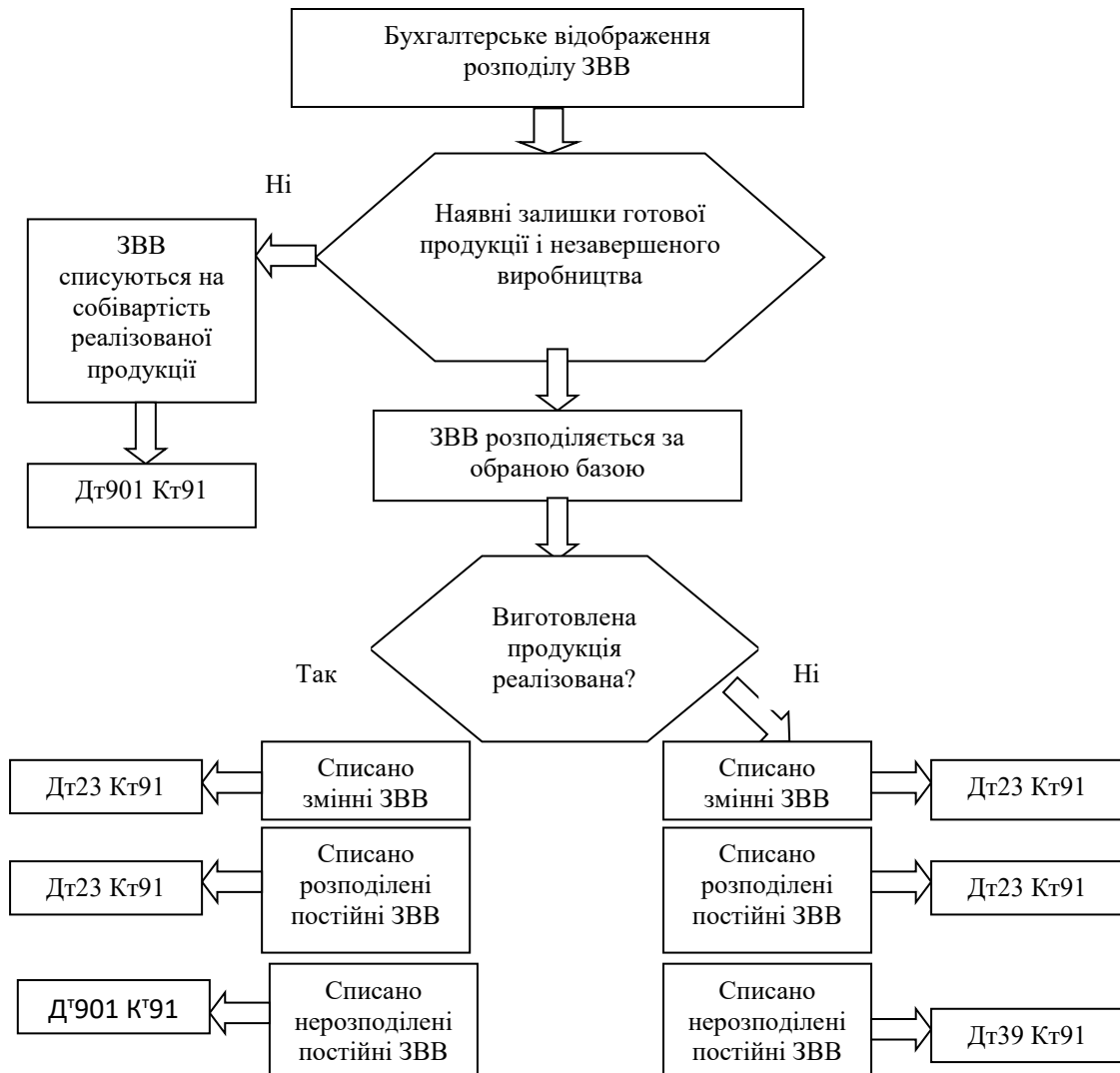

Рисунок 3.2 – Алгоритм бухгалтерського відображення розподілу ЗВВ [24]

Запропоновані впровадження організації і методики бухгалтерського обліку виробничих витрат допоможе більш чітко виконувати принцип бухгалтерського обліку превалювання сутності над формою, а також дозволить надавати більш чітку інформацію про фінансові результати при поданні фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

3.2. Вдосконалення аудиту виробничих витрат на сільськогосподарських підприємствах

На сьогоднішній день, процес контролю витрат обумовлюється господарською та фінансовою самостійністю сільськогосподарських підприємств, адже господарська самостійність означає те, що вони самостійно можуть обирати їх організаційну форму, вид діяльності, виробничу програму, партнерів, методи та форми контролю, через що збільшується відповідальність керівників за прийняті управлінські рішення відносно оптимізації витрат на підприємстві.

На підприємствах зі складним виробничим циклом виникають певні переділи – технологічні частини процесу виготовлення продукції. На основі цього, аудитор може проводити аудиторську перевірку поетапно відповідно до частин технологічного процесу, які у кінці перевірки будуть узагальнені за весь технологічний процес в аудиторському висновку. Це допоможе провести більш якісний аналіз обліку витрат на виробництво та навести найбільш прийнятні шляхи удосконалення виробничої собівартості [19].

Також, аудиторську перевірку можна проводити відповідно до елементів виробничої собівартості, а саме за: аудитом прямих матеріальних витрат, аудитом прямих витрат на оплату праці, аудитом загальновиробничих витрат, аудитом амортизації необоротних активів та аудитом інших прямих витрат, з подальшим узагальненням аналізу собівартості на підприємстві. Це дасть можливість більш докладно провести перевірку процесу формування виробничої собівартості продукції.

На мою думку, на кожному підприємстві, де існують виробничі витрати, велику увагу слід приділити системі внутрішнього контролю, адже вона може вирішити проблеми щодо зниження витрат на виробництво готової продукції, якщо буде організована належним чином.

Загалом, внутрішній контроль є передбачає систему певних заходів, які визначаються управлінським персоналом підприємства та проводяться для

найбільш ефективного виконання та використання працівниками своїх обов'язків із забезпечення та здійснення господарської діяльності. На підприємстві, керівництво має визначити осіб (працівників), що будуть відповідальні за проведення заходів внутрішнього контролю і відобразити це у обліковій політиці.

Внутрішній контроль виробничих витрат необхідно проводити через важливість їх обліку у загальній системі господарювання. Адже, ці витрати є основою формування собівартості продукції, яка прямо впливає на фінансові результати діяльності підприємства. Тому, внутрішній контроль повинен виконувати такі завдання:

- формувати інформацію щодо процесів, що відбуваються на підприємстві під час виробництва продукції;
- сприяти прийняттю доцільних управлінських рішень відносно оптимізації виробничих витрат;
- здійснювати оцінку правильності прийнятих управлінських рішень, своєчасності їх виконання та їх результатів;
- своєчасно виявляти та усувати негативні умови і фактори, які негативно впливають на зниження ефективності здійснення виробництва та зниження собівартості;
- виявляти, які служби, підрозділи або напрями діяльності підприємства впливають на зниження витрат виробництва, витрат взагалі, підвищення результативності діяльності підприємства тощо.

Наприклад, для контролю витрат на паливо, що також відносяться для витрат на виробництво, можна застосовувати GPS технології, а саме це може бути GPS моніторинг транспорту. Тобто, вони дозволяють слідкувати за маршрутами, по яким їздив транспорт, визначати відстань, яку він проїхав тощо і знаючи приблизні витрати палива на 100 км для автомобіля можна виявити факти перевитрат палива, факти крадіжок палива та інше, а також підвищити контроль заправок транспортних засобів. Для використання такого способу контролю витрат необхідно встановити:

- датчики палива в паливну систему;
- системи GPS стеження і контролю палива за нормами витрат;
- системи GPS моніторингу з використанням датчика, що показує рівень палива.

Також, пропонується створити програму внутрішнього контролю витрат на виробництво (табл. 3.2) та запровадити певні робочі документи, що будуть обґрунтованими доказами якісного проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво (табл.3.3-3.11) [25].

Таблиця 3.2 – Програма внутрішнього контролю виробничих витрат [25]

№	Мета	Докази перевірки	Код робочого документа	Період, у якому було проведено перевірку	Виконавець перевірки	Примітки
1	Впевнитись у тому, що залишок незавершеного виробництва на початок періоду відповідає дійсності	журнал, головна книга, Баланс	ВВ-1	жовтень 2021	Тимошук Г.М.	-
2	Впевнитись у тому, що первинні документи з виробничих витрат правильно оформлені	Накладні, ТТН, акт про приймання матеріалів, картка складського обліку матеріалів тощо	ВВ-2			-
3	Впевнитися у тому, що вартість матеріалів правильно віднесена до виробничих витрат	лімітно-забірна картка, накладна-вимога на відпуск матеріалів	ВВ-3			-

Продовження таблиці 3.2

4	Впевнитися у тому, що суми нарахованої з/п правильно віднесені на виробничі витрати	розрахунково-платіжна відомість	ВВ-4	жовтень 2021	Тимошук Г.М.	-
5	Впевнитись у тому, що суми нарахованого ЄСВ правильно віднесені на виробничі витрати	довідка бухгалтерії	ВВ-5			-
6	Впевнитись у тому, що нарахована амортизація правильно віднесена на виробничі витрати	Відомість розрахунку амортизації	ВВ-6			-
7	Впевнитись у тому, що виробнича собівартість була правильно розрахована	лімітно-забірна картка, накладна-вимога на відпуск матеріалів, матеріальний звіт, картка складського обліку матеріалів	ВВ-7			-
8	Впевнитись у тому, що виробничі витрати вірно відображені в обліку	журнал, головна книга	ВВ-8			-
9	Впевнитись у тому, що витрати готової продукції були правильно розраховані	лімітно-забірна картка, розрахунково-платіжна відомість, довідка бухгалтерії, відомість розрахунку амортизації тощо	ВВ-9			-

Таблиця 3.3 – Робочий документ ВВ-1 – перевірка правильності визначення залишку незавершеного виробництва на початок періоду [25]

Рахунок	Журнал 5, тис.грн.	Головна книга, тис.грн.	Баланс, тис.грн.	Відхилення	
				Журналу 5 від Головної книги	Головної книги від Балансу
2314	362,5	362,5	362,5	-	-

Таблиця 3.4 – Робочий документ ВВ-2 – перевірка правильності оформлення первинних документів з витрат на виробництво [25]

Наявність реквізитів у первинному документі						Примітки
найменування документа	№ документа	дата складання документа	сума, тис.грн.	підпис	печатка	
Акт про витрати насіння та садивного матеріалу	0000-000024	18.10.2021	355,3	-	-	-

Таблиця 3.5 – Робочий документ ВВ-3 – перевірка правильності віднесення вартості матеріалів до витрат на виробництво [25]

Період	Найменування матеріалу	Сума за даними підприємства, грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення
жовтень 2021	Квантум Т 80, РК	6508,05	6508,05	-

Таблиця 3.6 – Робочий документ ВВ-4 – перевірка правильності віднесення суми нарахованої з/п до витрат на виробництво [25]

Період	Нарахована з/п	Сума за даними підприємства, тис.грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, тис.грн.	Відхилення
жовтень 2021	усьому персоналу	1286,5	1286,5	-

Таблиця 3.7 – Робочий документ ВВ-5 – перевірка правильності віднесення нарахованого ЄСВ до витрат на виробництво [25]

Період	ЄСВ	Сума за даними підприємства, тис.грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, тис.грн.	Відхилення
жовтень 2021	22%	283,03	283,03	-

Таблиця 3.8 – Робочий документ ВВ-6 – перевірка правильності віднесення нарахованої амортизації до витрат на виробництво [25]

Період	Амортизація	Сума за даними підприємства, тис.грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, тис.грн.	Відхилення
жовтень 2021	основних засобів	1107,3	1107,3	-

Таблиця 3.9 – Робочий документ ВВ-7 – перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості [25]

Виробнича собівартість	Сума за даними підприємства, тис.грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, тис.грн.	Відхилення
Прямі матеріальні витрати	586,2	586,2	-
Прямі витрати на оплату праці	1286,5	1286,5	-
Інші прямі витрати	2332,3	2332,3	-
Загальновиробничі витрати	298,7	298,7	-
Наднормативні виробничі витрати	-	-	-
Разом	4503,7	4503,7	-

Таблиця 3.10 – Робочий документ ВВ-8 – перевірка правильності кореспонденцій рахунків з витрат на виробництво [25]

Зміст операції	Сума за даними підприємства, тис.грн.			Сума за даними внутрішнього контролю, тис.грн.			Відхилення		
	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума	Дт	Кт	Сума
Використано у виробництві придбані матеріали: Ефект Біо	2311	208	1483,4	2311	208	1483,4	-	-	-

Таблиця 3.11 – Робочий документ ВВ-9 – перевірка правильності визначення витрат готової продукції [25]

Період	Вид готової продукції	Витрати на	Сума за даними підприємства, грн.	Сума за даними внутрішнього контролю, грн.	Відхилення
жовтень 2021	пшениця	Матеріали	121232	121232	-
		Заробітна плата	1286530	1286530	-
		ЄСВ	283036,6	283036,6	-
		Амортизація	1107230,78	1107230,78	-
		Інші	2332310	2332310	-

Використання таких документів допоможе перевіряючому охопити усі аспекти обліку витрат на виробництво, проаналізувати правильність, своєчасність та законність відображення в обліку виробничих витрат, а також вчасно виявити факти порушень, провести якісний внутрішній контроль виробничих витрат і підвищити економічну безпеку підприємства.

Ефективна система внутрішнього контролю витрат в сільському господарстві забезпечить скорочення нецільового використання паливно-мастильних матеріалів, припинить використання техніки в неробочих цілях, оптимізує процес посадки та збирання врожаю, підвищить конкурентоспроможність підприємства завдяки зниженню собівартості продукції.

В першу чергу, при проведенні внутрішнього контролю особливу увагу слід приділяти правильності оцінки ресурсів, що витрачаються на виробництво, тому що, у разі некоректної їх оцінки, може виникнути недостовірне відображення інформації що виробничих витрат. Окрім цього, також слід ретельно перевіряти організацію обліку, законність та достовірність відображення витрат в процесі ведення обліку [20].

Отже, вказані пропозиції посприяють вдосконаленню системи внутрішнього аудиту на підприємстві, дозволять контролювати стан, розрахунки, розподіл виробничих витрат на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Одним з найбільш важливих процесів у діяльності підприємства є виробництво, і головною особливістю цього процесу є те, що він передбачає формування виробничих витрат, які є основою для розрахунку собівартості продукції. Аби забезпечити збільшення прибутку, на підприємстві необхідно раціонально використовувати та знижувати витрати на виробництво продукції, тому велику увагу слід приділяти видам витрат, місцю їх виникнення та принципам управління ними.

Загалом, облік виробничих витрат призначений аби оптимізувати виробничо-господарську діяльність підприємства, виключити ймовірні ризики та втрати підприємства.

У підсумку, необхідно зазначити, що ССК «Ярославна» має стійкий фінансовий стан.

Що стосується загальновиробничих витрат, запропоновано до використання метод щомісячного їх розподілу на об'єкти обліку. Це допоможе більш достовірно відображати інформацію про фінансові результати, та більш докладно дані щодо витрат, які відносяться до виробництва продукції в момент її вирощування та оприбуткування. При використанні такого методу розподілу загальновиробничих витрат за основу можна брати наперед визначені базові ставки розподілу, які можна розрахувати на базі планових прямих та загальновиробничих витрат.

Якщо підприємство враховує витрати на служби ремонтної майстерні, служби матеріально-технічного забезпечення, машино-транспортного парку, то пропонується певний порядок визначення сум ставок загальновиробничих витрат відповідно до підрозділів.

Наведено певний приклад порядку дій, на основі якого можна обирати базу розподілу загальновиробничих витрат. Такий алгоритм можна використовувати на підприємствах, які виготовляють декілька видів продукції. А для того, аби більш детально виділяти послідовність дій

відображення розподілу загальновиробничих витрат на сільськогосподарському підприємстві, пропонується певний алгоритм відображення розподілу загальновиробничих витрат.

Такі запропоновані впровадження до організації і методики бухгалтерського обліку витрат на виробництво надасть можливість більш чітко дотримуватися принципу бухгалтерського обліку превалювання сутності над формою, а також дозволить отримувати більш чітку інформацію про фінансові результати.

Впровадження внутрішнього контролю на ССК «Ярославна» дасть можливість оперативно аналізувати правильність, своєчасність та законність відображення в обліку виробничих витрат, а також виявляти факти порушень, проводити якісний внутрішній контроль виробничих витрат та підвищити економічну безпеку підприємства.

Це можливе за допомогою використання наведених у розділі 3.2 запропонованих варіантів, які допоможуть контролювати витрати на виробництво продукції. Наприклад, впровадження застосування GPS технологій для контролю витрат на паливо, що дасть можливість слідкувати за маршрутами транспорту, визначати пройдену відстань, факти перевитрат палива, факти крадіжок палива, а також підвищити контроль заправок транспортних засобів.

Також, запропоновано розробити певну програму внутрішнього контролю виробничих витрат та запровадити використання певних робочих документів на основі яких і буде здійснюватися внутрішній контроль виробничих витрат. Визначити на підприємстві певних відповідальних осіб, що будуть відповідальні за проведення внутрішнього контролю витрат на виробництво та заповнення програми внутрішнього контролю та робочих документів.

Запропоновані нами рекомендації дадуть можливість покращити організацію обліку та аудиту виробничих витрат не тільки на ССК «Ярославна», а й такі пропозиції можуть бути використані також й іншими

підприємствами. Вони допоможуть посилити контроль за обліком виробничих витрат, полегшать процес їх обліку, допоможуть управлінському персоналу приймати більш виважені та оперативні управлінські рішення, а також, підвищити економічну безпеку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванова Н.А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Н.А. Іванова, О.В. Ролінський. – К. : центр учбової літератури, 2008.
2. П(С)БО 16 «Витрати», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. №318 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> .
3. Бондар І.Ю., Пахомов В.І. Управління витратами виробництва та собівартість продукції. Навчальний посібник. КДТЕУ. – К., 2000.
4. Ярмоленко В.П. Про склад і класифікацію виробничих витрат // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2000.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> .
6. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: Карт-бланш, 2002.
7. Сиротюк Г.В. Аудит витрат виробництва сільськогосподарської продукції / Г.В.Сиротюк. – Матеріали III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи» у двох томах. Т. 2. – Харків: ХНТУСГ, 2012.
8. Гамова О.В. Проведення аудиту витрат виробництва: теоретичні аспекти / О.В.Гамова, В.А.Головань // Економічний вісник Донбасу – 2014 - №1.
9. Макаренко А.П. Методика аудиту виробничих витрат / А.П. Макаренко, А.В. Кас'яненко // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2012 - №1.
10. Бескоста Г.М. Аудит: Конспект лекції / Г.М. Бескоста. – Запоріжжя, 2007.
11. Про внесення змін до закону України «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років» / Верховна Рада

України; Закон від 07.06.2001№ 2514-III. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2514-14>.

12. Міністерство юстиції України, відомості про ССК «Ярославна» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>

13. Фінанси організації (підприємств) / Н. В. Колчина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 383 с.

14. Маслова С.О. Фінансовий ринок: навчальний посібник. – К.: Каравела – 2010.

15. Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств: підручник / М.Д. Білик. – К.: КНЕУ, 2004.

16. Кудирко О. Особливості аудиту собівартості сільськогосподарської продукції / О.Кудирко, О.Боднар // Вісник Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій / Міністерство фінансів України; Інструкція від 30.11.1999 р. №291 за змінами та доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

18. Бурко К.В. Сучасний стан та перспективи вивчення поведінки витрат з метою управління діяльністю сільськогосподарських підприємств / К.В.Бурко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>.

19. Макаренко А.П. Розробка програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективної діяльності підприємства / А.П. Макаренко, Г.С.Хайло // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. - №1.

20. Фатюха Н.Г. Дослідження внутрішнього аудиту витрат підприємства / Н.Г.Фатюха, О.Є.карлюга // Електронне наукове фаховіе видання «Ефективна економіка». – 2013. - №4.

21. Сиротюк Г.В. Методичні аспекти проведення аудиту витрат виробництва / Г.В.Сиротюк, К.С.Сиротюк // Збірник наукових праць

Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – №2(2).

22. Боярова О.А. Щодо проблеми обліку загальновиробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах / О.А.Боярова, Ю.В.Стріюк // Економічні науки. Облік і фінанси. – 2013. - №10. – с.114-118.

23. Левицька І.О. База розподілу загальновиробничих витрат як інструмент оптимізації собівартості продукції / І.О.Левицька // Вісник ЖДТУ / Серія: Економічні науки. 2017. – Вип №1(79).

24. Серпенінова Ю.С., Думенко В.В. Специфіка розподілу загальновиробничих витрат на сільськогосподарському підприємстві / Серпенінова Ю.С., Думенко В.В. // Вісник СумДУ. - №1. – 2018.

25. Меліхова Т.О., Троян О.В., Лауреанті Д.С. Удосконалення методики внутрішнього контролю витрат на виробництво для підвищення економічної безпеки підприємства / Меліхова Т.О., Троян О.В., Лауреанті Д.С. // Інвестиції: практика та досвід. - №3. – 2019. – с.34-41.

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А
SUMMARY

Pocheptsova A.I. Organization and methodology of accounting and auditing of production costs. – Masters-level Qualification Thesis. Sumy State University, Sumy, 2021

The essence of production costs is investigated. An analysis of the organization and methodology of accounting and auditing in the agricultural consumer cooperative "Yaroslavna" was carried out. The main purpose of this study is to study theoretical aspects and develop practical recommendations for improving accounting costs. Key words: expenses, production costs, production expenditure audit, internal control, classification of production costs, general production costs.

АНОТАЦІЯ

Почепцова А. І. Організація і методика обліку та аудиту виробничих витрат. – Кваліфікаційна магістерська робота. Сумський державний університет, Суми, 2021 р.

У роботі досліджено сутність виробничих витрат. Проведено аналіз організації і методики обліку та аудиту у Сільськогосподарському споживчому кооперативі «Ярославна». Основною метою цього дослідження є вивчення теоретичних аспектів та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку виробничих витрат. Ключові слова: витрати, виробничі витрати, аудит виробничих витрат, внутрішній контроль, класифікації витрат виробництва, загальновиробничі витрати.